

Näringsdepartementet

2002 års protokoll till ILO:s konvention (nr 155) om arbetarskydd och arbetsmiljö och ILO:s rekommendation (nr 194) om förteckning över arbetssjukdomar 3 bilagor

Genom remiss den 9 januari 2003 (N2002/11354/ARM) har ILO-kommittén anmodats yttra sig över de instrument som Internationella arbetskonferensen antog vid sitt 90:e möte i juni 2002, nämligen en rekommendation (nr 193) om främjande av kooperativ, ett protokoll till ILO:s konvention (nr 155) om arbetarskydd och arbetsmiljö samt en rekommendation (nr 194) om förteckning över arbetssjukdomar. Kommittén har den 16 september 2005 yttrat sig över rekommendationen nr 193. Detta yttrande avser de två övriga instrumenten.

ILO-kommittén har i sin tur remitterat ärendet till Riksförsäkringsverket (RFV), numera Försäkringskassan, Arbetsmiljöverket (AV), Arbetslivsinstitutet (ALI), Statistiska Centralbyrån (SCB), Svenskt Näringsliv, Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet, numera Sveriges Kommuner och Landsting, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO) och Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO). En sammanställning över remissyttrandena samt en översättning till svenska av de båda instrumenten bifogas.

Bakgrund

Internationella arbetsorganisationen (ILO) och Världshälsoorganisationen (WHO) gör den gemensamma bedömningen att varje år inträffar ca 1,2 miljoner arbetsrelaterade dödsfall, 250 miljoner arbetsolyckor och 160 miljoner arbetsrelaterade sjukdomsfall runt om i världen. Vid sidan om ett omätbart mänskligt lidande förorsakar de betydande ekonomiska förluster för företagen och för samhället som helhet. Omkring fyra procent av världens samlade bruttonationalprodukt går förlorad i form av flera olika direkta och indirekta kostnader inklusive skadeersättning, kostnader för läkarvård, förlorad inkomst och rehabilitering. Information behövs för att förstå vilka förebyggande åtgärder som erfordras. Den information som i dag förekommer på nationell nivå används framför allt som underlag för att bestämma villkor för och nivåer på den ersättning som utgår till skadade personer eller medlemmar av deras familjer. Nationell praxis varierar. Medan arbetsolyckor med dödlig utgång registreras i flertalet länder är uppgifter om olyckor vilka inte medfört dödsfall och om arbetssjukdomar mindre tillförlitliga. Beträffande arbetssjukdomar noteras informationen i ILO:s statistiska årsbok 2000 att 63 av 102 studerade länder inte för statistik över arbetsrelaterade sjukdomar.

ILO:s styrelse beslöt i november 2000 att föra upp ämnet *Recording and notification of occupational accidents and diseases and ILO list of occupational diseases* på Internationella arbetskonferensens dagordning i syfte att år 2002 dels anta ett nytt instrument om registrering och anmälan av arbetsolyckor och arbetssjukdomar, dels eventuellt revidera den år 1980 reviderade förteckningen över yrkessjukdomar, fogad som bilaga till 1964 års konvention (nr 121) om förmåner vid yrkesskada.

I den av Internationella arbetsbyrån utarbetade underlagsrapporten konstaterades att ett tjugotal av ILO:s konventioner och rekommendationer uppmanar till sammanställning av statistik över arbetsskador och arbetssjukdomar. 1985 års konvention (nr 160) om arbetsmarknadsstatistik föreskriver sålunda statistik över arbetsolycksfall (art. 14 punkt 1) och, så långt som möjligt, över arbetssjukdomar (art. 14 punkt 2). Enligt den anslutande rekommendationen nr 170 bör statistiken vara minst årlig. Konventionen (nr 81) om arbetsinspektion (industri och handel) föreskriver att den centrala inspektionsmyndighetens årliga rapport skall innehålla statistik över arbetsolyckor och arbetssjukdomar (art. 20 och 21). Dock konstaterade Arbetsbyrån att endast en tredjedel av de länder som ratificerat konventionen har inkluderat statistik över arbetsolyckor och arbetssjukdomar i sina rapporter om konventionens tillämpning. Konventionen nr 81 (art. 14) liksom konventionen (nr 129) om yrkesinspektion (jordbruk) innehåller därtill bestämmelser om anmälan av arbetsolyckor och arbetssjukdomar till yrkesinspektionen. Konventionen (nr 155) om arbetarskydd och arbetsmiljö föreskriver att den ansvariga myndigheten skall se till att förfaranden successivt utformas och tillämpas för anmälan om arbetsolyckor och arbetssjukdomar av arbetsgivare och, när så är lämpligt, försäkringsinstitutioner samt för framtagandet av årlig statistik (art. 11 c). Konventionen (nr 121) om förmåner vid yrkesskada föreskriver att den ansvariga nationella myndigheten skall definiera de arbetsolyckor och de arbetssjukdomar vid vilka förmåner skall utges.

Arbetsbyrån framhöll att enhetliga definitioner är av avgörande betydelse för meningsfull datainsamling och analys. År 1994 hade sålunda ett expertmöte tillkallats för utarbetande av riktlinjer (Code of practice) för registrering och anmälan av arbetsolyckor och arbetssjukdomar och de år 1996 publicerade riktlinjerna innehåller bl.a. beskrivningar av vad experterna ansåg bör registreras och anmälas. Beskrivningarna avser Occupational accident (arbetsolycka), Occupational disease (arbetssjukdom), Commuting accident (färdolycka), Dangerous occurrence (farlig händelse) och Incident (tillbud). I en bilaga till riktlinjerna inkluderades en reviderad förteckning över arbetssjukdomar som föreslagits av ett informellt konsultationsmöte 1991 och som rekommenderades som utgångspunkt vid översyn av nationella förteckningar.

Arbetsbyråns förslag inför ärendets behandling av Arbetskonferensen 2002 knöt särskilt an till de två konventionerna (nr 155) om arbetarskydd och arbetsmiljö och (nr 121) om förmåner vid yrkesskada. Byrån förutsåg utarbetandet av:

- a) ett protokoll till konventionen nr 155 med bestämmelser om inrättandet av system för registrering och anmälan av arbetsolyckor och arbetssjukdomar på nationell nivå samt om publicering av nationell statistik ägnad för komparativ analys på internationell nivå; och

b) en autonom rekommendation som skulle *dels* referera till ILO:s riktlinjer som vägledning för utformningen av registrerings- och anmälningsssystem, *dels* innehålla bestämmelser om en flexibel mekanism för uppdatering av en förteckning över arbetssjukdomar, fogad som bilaga till rekommendationen.

Konventionen (nr 155) om arbetarskydd och arbetsmiljö

Konventionen (nr 155) och den kompletterande rekommendationen (nr 164) om arbetarskydd och arbetsmiljö antogs av Internationella arbetskonferensen 1981. Instrumenten anmäldes för riksdagen genom prop. 1981/82:166 och konventionen nr 155 ratificerades av Sverige 1982. Konventionen har numera ratificerats av 45 medlemsländer. Artikel 4 och artikel 11 c och e, till vilka hänvisas i det aktuella protokollet, lyder:

Artikel 4

1. Varje medlemsstat skall, mot bakgrund av nationella förhållanden och nationell praxis och i samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, utforma, tillämpa och med jämna mellanrum revidera en enhetlig politik avseende säkerhet och hälsa på arbetsplatsen och arbetsmiljön.

2. Syftet med politiken skall vara att förebygga olycksfall och hälsoskador, som uppstår till följd av, i samband med eller som inträffar under arbetet genom att reducera, så långt det är rimligt och praktiskt genomförbart, de olycksrisker som finns inbyggda i arbetsmiljön.

Artikel 11

Åtgärder för genomförande av den politik som avses i artikel 4 skall innefatta att vederbörande myndighet eller myndigheter steg för steg åtar sig följande uppgifter:

....

c) utformande och tillämpning av förfaranden för anmälan om olycksfall i arbete och yrkessjukdomar av arbetsgivare och, när så är lämpligt, försäkringsinstitutioner och andra direkt berörda samt framtagande av årlig statistik om olycksfall i arbete och yrkessjukdomar;

e) publicering av en årlig redogörelse avseende åtgärder som vidtagits för genomförande av den politik som avses i artikel 4, samt om olycksfall i arbetet, yrkessjukdomar samt alla andra hälsoskador som uppstår under och i samband med arbete;

Konventionen (nr 121) om förmåner vid yrkesskada

Konventionen (nr 121) och den kompletterande rekommendationen (nr 121) om förmåner vid yrkesskada antogs 1964. De båda instrumenten anmäldes för riksdagen genom prop. 1965:51 men frågan om ratifikation sköts upp med anledning av att lagstiftningen om yrkesskadeförsäkring då var föremål för omprövning. 1969 godkände riksdagen emellertid konventionen (prop. 1969:15) som ratificerades av Sverige med verkan från juni 1970. Konventionen har numera erhållit 23 ratifikationer.

Enligt artikel 7 i konventionen skall varje medlemsstat definiera vad som skall förstås med olycksfall i arbete och därvid skall även anges de omständigheter under vilka s.k. färdolycksfall inbegrips.

Beträffande yrkessjukdomarna anvisar konventionen i artikel 8 olika möjligheter. Medlemsstater kan – såsom tidigare var fallet i Sverige – ha en särskild förteckning över de fall som skall ersättas och denna förteckning måste då vara av samma omfattning som en vid konventionen fogad förteckning. Medlemsstaten kan också – såsom nu är fallet i Sverige – förse sin lagstiftning med en allmän definition av

begreppet yrkessjukdom och denna måste då vara sådan att den omfattar de i konventionsförteckningen upptagna sjukdomarna. Slutligen kan medlemsstaten kombinera de båda metoderna.

Sverige har genom lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring definierat arbetsskada som en skada till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet. Med annan skadlig inverkan avses inverkan av en faktor som med hög grad av sannolikhet kan ge upphov till en sådan skada som den försäkrade har (2 kap. 1 §). Definitionen täcker även arbetssjukdomarna. När ILO år 1980 antog en reviderad förteckning över yrkessjukdomar fick denna inga konsekvenser för Sverige tack vare lagstiftningens generella arbetsskadebegrepp. Riksdagen informerades dock om den reviderade förteckningen (prop. 1981/82:166).

Den procedur för ändring av den till konventionen nr 121 fogade förteckningen, som förutses i konventionens artikel 31, kräver ett beslut av Arbetskonferensen.

Arbetsbyrån konstaterade att det inte är realistiskt att förmoda att, bland alla konkurrerande förslag, denna fråga åter kommer på konferensens dagordning. Byrån föreslog därför en enklare mekanism för uppdatering av en förteckning, nu fogad till den autonoma rekommendationen (se punkten b) ovan).

ILO-kommittén konstaterade inför konferensdiskussionen att kunskap om arbetsolyckor och arbetssjukdomar är ett av de viktigaste instrumenten i det förebyggande arbetet. Det är därför väsentligt att regler för registrering och anmälan av arbetsolyckor och arbetssjukdomar, liksom för publicering av nationell statistik, finns i alla länder och är så enhetliga som möjligt, för att medge jämförelser. Kommittén fann det angeläget att det utarbetades ett internationellt instrument för registrering och anmälan av arbetsolyckor och arbetssjukdomar.

ILO:s förteckning över yrkessjukdomar, som senast uppdaterades 1981, är helt styrande i de flesta länder. Även om Sverige är ett av de få länder som tillämpar ett generellt arbetsskadebegrepp, och sålunda tillämpar det alternativ som anges i konventionen nr 121, artikel 8. b), ansåg kommittén det väsentligt att finna en mekanism för löpande uppdatering av förteckningen.

Avgörande för det nya instrumentets form, dvs. för valet mellan protokoll och/eller rekommendation, borde enligt kommittén vara en bedömning av vilket alternativ som skulle ge störst genomslagskraft internationellt för frågorna. Regerings- och arbetstagarrepresentanterna i kommittén ansåg att Internationella arbetsbyråns förslag om dels ett protokoll, dels en autonom rekommendation bäst skulle motsvara angivna ambitioner medan arbetsgivarrepresentanterna hävdade att en rekommendation skulle ha bäst förutsättningar att faktiskt påverka utformningen av medlemsländernas arbetsskadestatistik och ge bättre förutsättningar för jämförbarhet mellan olika medlemsländer.

Efter avslutad utskottsbehandling antog Internationella arbetskonferensen i juni 2002 ett protokoll till konventionen (nr 155) om arbetarskydd och arbetsmiljö samt en rekommendation (nr 194) om förteckning över arbetssjukdomar. Protokollet antogs med röstsiffrorna 355 röster för, 1 emot och 81 nedlagda. Rekommendationen antogs med 431 röster för, 2 emot och 5 nedlagda. Av de

svenska ombuden röstade regerings- och arbetstagarrepresentanterna för protokollet medan arbetsgivarrepresentanten lade ned sin röst. Samtliga röstade för rekommendationen.

Protokollet har i dag ratificerats av tre medlemsländer, Albanien, El Salvador och Finland. Det trädde ikraft den 9 februari 2005.

Protokollets och rekommendationens huvudsakliga innehåll

Protokollet hänvisar inledningsvis till konventionen (nr 155) om arbetarskydd och arbetsmiljö och dess bestämmelser (art. 11) om registrering och anmälan av arbetsolyckor och arbetssjukdomar.

Protokollet innehåller sju operativa artiklar. Del I gäller definitioner. Med uttrycket "olycksfall i arbetet" avses en händelse som inträffar till följd av eller under arbetet och som leder till dödsfall eller skada, med "arbetssjukdom" varje sjukdom orsakad av exponeringen för riskfaktorer i arbetet, med "tillbud" enligt nationella lagar och föreskrifter en klart identifierbar händelse med potential att orsaka en olycka eller sjukdom hos anställda eller allmänhet och med "färdolycka till eller från arbetet" en olycka som leder till dödsfall eller personskada och som inträffar när arbetstagaren är på väg direkt mellan arbetsplatsen och bostaden, matställe eller platsen för utbetalning av lön (art. 1).

Del II i protokollet innehåller bestämmelser om krav och förfaranden som gäller registrering och anmälan av olycksfall i arbetet, arbetssjukdomar och, om tillämpligt, tillbud, färdolyckor till eller från arbetet och misstänkta fall av arbetssjukdomar (art. 2). Arbetsgivarens ansvar att registrera och anmäla olycksfall i arbetet, arbetssjukdomar och, om tillämpligt, tillbud, färdolyckor till eller från arbetet och misstänkta fall av arbetssjukdomar preciseras (art. 3 resp. 4) och de uppgifter som skall ingå i anmälan anges (art. 5).

Del III i protokollet avser utformningen av den nationella statistiken som skall offentliggöras årligen (art. 6) och upprättas enligt senast fastställda internationella klassificeringssystem (art. 7).

Del IV innehåller slutbestämmelser. En medlemsstat kan ratificera protokollet på samma gång som konventionen eller när som helst efter det att konventionen har ratificerats (art. 8). En uppsägning av konventionen innebär i sig också att protokollet sägs upp (art. 9).

Rekommendationen hänvisar inledningsvis till konventionen (nr 155) och rekommendationen (nr 164) om arbetarskydd och arbetsmiljö, till konventionen (nr 161) och rekommendationen (nr 171) om företagshälsovård samt till den 1980 reviderade förteckningen över yrkessjukdomar som ingår som bilaga till konventionen (nr 121) om förmåner vid yrkesskada. Den nationella behöriga myndigheten uppmanas att vid utformning av system för registrering och anmälan av olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar beakta 1996 års riktlinjer för registrering och anmälan av arbetsolyckor och arbetssjukdomar. Myndigheten bör, på ett sätt som lämpar sig för nationella förhållanden och praxis, göra upp en nationell förteckning över arbetssjukdomar i och för förebyggande åtgärder,

registrering, anmälan och, om det är lämpligt, ersättning. Rekommendationen förutsätter att den förteckning som finns fogad som bilaga, regelbundet uppdateras av trepartiska expertmöten, tillkallade av ILO:s styrelse. En eventuell ny förteckning skall godkännas av styrelsen och därefter delges ILO:s medlemsländer. Den nationella förteckningen över arbetssjukdomar bör ses över och uppdateras enligt den senaste ILO-förteckningen. Slutligen bör varje medlemsstat årligen tillställa Internationella arbetsbyrån övergripande statistik över olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar samt tillbud och färdolyckor till eller från arbetet för att underlätta internationellt utbyte och jämförelse av de statistiska uppgifterna.

Protokollets förhållande till svensk lagstiftning

Artikel 1 ger definitioner på de begrepp som nämns i övriga artiklar. I det svenska regelverket behandlas dessa begrepp dels i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, LAF, med förordningen (1977:284) om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd, dels i arbetsmiljölagen (1977:1160), AML, med arbetsmiljöförordningen (1977:1166) och Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1), SAM.

De artiklar i protokollet som behandlar arbetsgivarens anmälan till myndigheter regleras huvudsakligen i LAF och de artiklar i protokollet som behandlar arbetsgivarnas registrering och det interna arbetsmiljöarbetet regleras i SAM. Definitionerna i artikel 1 omfattas i de något bredare svenska definitionerna.

Artikel 2 innehåller bestämmelser om den behöriga myndighetens ansvar att fastställa krav och förfaranden som gäller dels registrering, dels anmälan av olycksfall i arbetet, arbetssjukdomar och, om tillämpligt, tillbud, färdolyckor till eller från arbetet och misstänkta fall av arbetssjukdomar.

Arbetsmiljöverket har genom SAM 9 § reglerat krav på arbetsgivaren att både utreda och årligen sammanställa uppgifter om ohälsa, olycksfall och allvarliga tillbud i arbetet. Krav på arbetsgivaren att anmäla arbetsskada till Försäkringskassan finns i LAF, 8 kap. 1 §. Dessutom finns regler i arbetsmiljöförordningen 2 §: "Har olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet föranlett dödsfall eller svårare personskada eller samtidigt drabbat flera arbetstagare, skall arbetsgivaren utan dröjsmål underrätta Arbetsmiljöverket. Detsamma gäller vid tillbud som har inneburit allvarlig skada för liv eller hälsa." Sverige uppfyller artikel 2.

Enligt *artikel 3 a i* skall arbetsgivarens ansvar att registrera olycksfall i arbetet, arbetssjukdomar och, om tillämpligt, tillbud, färdolyckor till eller från arbetet och misstänkta fall av arbetssjukdomar fastställas. Bestämmelsen uppfylls i SAM 9 § vad gäller olycksfall, ohälsa och allvarligt tillbud.

Enligt *artikel 3 a ii* skall arbetsgivarens ansvar att se till att arbetstagarna och deras representanter får tillbörlig information om registreringssystemet fastställas. Enligt AML 6 kap. 6 § skall arbetsgivaren och skyddsombudet vara jämbördiga i fråga om information. Skyddsombudet skall alltså ha tillgång till samma information som arbetsgivaren på arbetsmiljöområdet. Skyddsombudet företräder arbetstagarna i form av arbetstagarnas förtroendeman (AML 6 kap. 4 §). Arbetsgivarens informationsskyldighet preciseras i bilaga 1 till SAM 6 §. Genom

att informera skyddsombudet måste informationsskyldigheten även gentemot de enskilda arbetstagarna anses uppfyllt.

Enligt *artikel 3 a iii* skall arbetsgivarens ansvar att säkerställa att register underhålls på ett lämpligt sätt samt att uppgifter ur register används för förebyggande åtgärder fastställas. Bestämmelsen motsvaras av SAM 11 § om krav på uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet samt av 8 och 10 §§ om krav att regelbundet undersöka arbetsförhållandena och bedöma riskerna samt att genomföra åtgärder.

Enligt *artikel 3 a iv* skall arbetsgivarens ansvar att inte tillgripa repressalier eller disciplinära åtgärder mot arbetstagare, som anmält olycksfall i arbetet, arbetssjukdom, tillbud, färdolyckor till eller från arbetet eller misstänkta fall av arbetssjukdomar, fastställas. Skyddsombud skyddas genom lag (1974:358) om facklig förtroendeman 4 § från repressalier och disciplinära åtgärder. Enligt AML 6 kap 10 § får skyddsombud ej med anledning av sitt uppdrag ges försämrade arbetsförhållanden eller anställningsvillkor. Vad gäller arbetstagare generellt bör Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 1993: 17) om kränkande särbehandling, 5 § kunna vara tillämplig.

Enligt *artikel 3 b* skall de uppgifter som skall registreras fastställas.

Som riktlinje vid sammanställning av uppgifter kan arbetsgivaren använda blanketten för anmälan av arbetsskada (AFS 2001: 1, kommentaren till 9 §). Denna anvisning borde uttryckas tydligare och som ett påbud snarare än en anvisning för att uppfylla protokollets krav på definiering av vilka uppgifter som skall registreras. Sverige torde behöva införa regler som definierar vilka uppgifter som arbetsgivaren skall registrera för att uppfylla det i artikeln ställda kravet.

Enligt *artikel 3 c* skall fastställas hur länge uppgifterna skall behållas innan de gallras. I Sverige saknas bestämmelser om hur länge uppgifter som rör arbetsskador skall förvaras hos arbetsgivaren till skillnad från exempelvis handlingar som rör tillsyn och kontroll av arbetsmiljö (arbetsmiljöförordningen 3 §). Enligt svensk lagstiftning förvaras anmälda arbetsskador och underlag om arbetsskador hos Försäkringskassan, inte hos arbetsgivaren. Sverige torde behöva införa regler som definierar hur länge uppgifterna skall bevaras hos arbetsgivaren för att uppfylla det i artikeln ställda kravet.

Enligt *artikel 3 d* skall åtgärder fastställas för att säkerställa att arbetsgivaren efterlever den personliga och medicinska sekretessen i enlighet med nationella lagar, föreskrifter, förhållanden och praxis. Regler för att säkerställa den konfidentiella karaktären hos person- och hälsouppgifter finns för anställda inom myndigheter i sekretesslagen 7 kap. 11 §, dvs. där offentlighetsprincipen gäller. Med myndigheter jämställs kommunala bolag och landstingsbolag. För övriga anställda saknas lagstiftning. Enligt arbetsmiljölagen 7 kap. 13 § råder tystnadsplikt för skyddsombud, ledamot i skyddskommitté och för den som har deltagit i arbetsanpassnings- och rehabiliteringsverksamhet.

Enligt *artikel 4 a i* skall arbetsgivarens ansvar att anmäla olycksfall i arbetet, arbetssjukdomar och, om tillämpligt, tillbud, färdolyckor till eller från arbetet och misstänkta fall av arbetssjukdomar till behöriga myndigheter eller andra utsedda

organ fastställas. Arbetsgivarens ansvar att anmäla arbetsskada (skada till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet) till Försäkringskassan regleras i LAF 8 kap. 1 §. Arbetsgivarens ansvar att underrätta Arbetsmiljöverket om "olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet som föranlett dödsfall eller svårare personskada eller samtidigt drabbat flera arbetstagare, liksom tillbud som har inneburit allvarlig skada för liv eller hälsa" regleras i 2 § arbetsmiljöförordningen.

Enligt *artikel 4 a ii* skall arbetsgivarens ansvar att se till att arbetstagarna och deras representanter får lämplig information om de anmälda fallen fastställas. Enligt LAF 8 kap. 1 § är arbetsgivare som fått kännedom om inträffad arbetsskada skyldig att omedelbart anmäla skadan till Försäkringskassan. Enligt 10 § förordningen till LAF skall arbetsgivaren samordna arbetsskadeanmälan med skyddsombudet och ge skyddsombudet en kopia av anmälan. I SAM 6 § bilaga 1 regleras arbetsgivarens informationsplikt till arbetstagare med uppgifter i arbetsmiljöarbetet.

Enligt *artikel 4 b* skall vid behov de arrangemang med hjälp av vilka försäkringsinstitutionerna, företagshälsovården, läkarna och andra direkt berörda organ kan anmäla olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar fastställas. I 2 a § arbetsmiljöförordningen regleras läkares plikt att anmäla sjukdomar som kan ha samband med arbetet och är av intresse från arbetsmiljösynpunkt.

Enligt *artikel 4 c* skall kriterier för anmälan av olycksfall i arbetet, arbetssjukdomar och, om tillämpligt, tillbud, färdolyckor till eller från arbetet och misstänkta fall av arbetssjukdomar fastställas. Kriterierna för anmälan av arbetsskada regleras i 8 § förordningen till LAF. Kriterierna för anmälan enligt arbetsmiljöförordningen finns i 2 §.

Enligt *artikel 4 d* skall tidsfristerna för anmälan fastställas. I båda lagstiftningarna anges en tidsfrist. I LAF 8 kap. 1 § anges "omedelbart" och i arbetsmiljöförordningens 2 § anges "utan dröjsmål". Sverige uppfyller artikel 4.

Enligt *artikel 5* skall ett antal uppgifter ingå i anmälan om arbetsskada. Anmälan om arbetsskada skall göras på fastställd blankett (9 § förordningen till LAF). Den fastställda blanketten innehåller i huvudsak alla de i artikel 5 angivna uppgifterna. I arbetsmiljölagstiftningen finns inga motsvarande krav.

I den anmälan som arbetsgivaren gör till Försäkringskassan när en arbetsskada har inträffat skall ingå uppgifter om arbetsgivaren och verksamhetsstället/arbetsstället. Däremot krävs inte att arbetsgivaren lämnar uppgift om företaget. Är uppgiften om arbetsgivaren en annan än uppgiften om företaget framgår det således inte vilket företag som det är fråga om. Uppgift skall lämnas om vem som är den skadade och vilken typ av arbetsskada som det gäller. Uppgifter skall också lämnas om arbetsplatsen, dvs. platsen där skadan inträffade och omständigheterna kring skadan och olycksförloppet.

För att Sverige till fullo skall uppfylla det i artikeln ställda kravet borde det möjligen införas en uppgift om vilket företag det är fråga om i formuläret om arbetsskada som inges till Försäkringskassan.

Enligt *artikel 6* skall medlemsstaterna årligen offentliggöra statistik som baseras på anmälningar och ställts samman så att de ger en representativ bild av inträffade arbetsskador. Arbetsmiljöverket är statistikansvarig myndighet för arbetsskador och publicerar årlig arbetsskadestatistik baserad på anmälningar av arbetsolycksfall och arbetssjukdomar. Dessutom ingår en begränsad redovisning av olycksfall på väg till eller från arbetet. På uppdrag av Arbetsmiljöverket genomför Statistiska Centralbyrån årligen en urvalsundersökning, kopplad till AKU, som rör arbetsorsakade besvär. SCB publicerar på uppdrag av Arbetsmiljöverket årligen officiell statistik från denna undersökning. Sverige uppfyller artikel 6.

Enligt *artikel 7* skall statistiken upprättas enligt senast fastställda internationella klassificeringssystem. SCB reviderar nationella klassificeringssystem i enlighet med internationella överenskommelser. Arbetsmiljöverket följer de nationella klassificeringssystemen. Sverige uppfyller artikel 7.

Rekommendationen, punkten 1, om 1996 års riktlinjer för registrering och anmälan av arbetsolyckor och arbetssjukdomar gäller redan i Sverige. Punkterna 2-5, som avser den till konventionen nr 121 och den till rekommendationen fogade listan över yrkessjukdomar, är inte aktuella eftersom Sverige tillämpar ett bredare, generellt arbetsskadebegrepp och ingen lista. Punkten 6 avser rapportering av arbetsskadestatistik till ILO. Detta sker redan varje år. Rekommendationen föranleder således inga ytterligare åtgärder.

Remissinstanserna

Endast en remissinstans, LO, ser inga hinder att ratificera protokollet och tillstyrker uttryckligen en svensk ratifikation. SACO har inget att erinra mot de två dokumenten, eftersom SACO anser att Sverige genom sin lagstiftning och regelsystemet i övrigt uppfyller de krav som ställs i protokollet. Arbetsmiljöverket konstaterar att Sverige uppfyller artiklarna 1, 2, 4-7 men inte hela artikel 3. Arbetslivsinstitutet finner att Sverige uppfyller de flesta av de i protokollet ställda kraven. På några punkter saknas emellertid i svensk författning bestämmelser som motsvarar kraven i protokollet.

ILO-kommittén

Kunskap om orsakerna till arbetsolyckor och arbetssjukdomar är ett av de viktigaste instrumenten i det förebyggande arbetsmiljöarbetet. Kunskapen ger arbetsgivaren en möjlighet att vidta åtgärder för att förhindra liknande händelser. Kunskapen är också en viktig utgångspunkt för myndighetens arbete. Det är väsentligt att synliggöra olyckor och sjukdomar genom registrering och anmälan. Det är därför viktigt med regler på området liksom med publicering av nationell statistik.

ILO-kommittén finner det önskvärt att Sverige kan ratificera 2002 års protokoll till konventionen (nr 155) om arbetarskydd och arbetsmiljö. I avsnittet ovan om protokollets förhållande till svensk lagstiftning har kommittén emellertid funnit att vissa bestämmelser i protokollet kan sakna full motsvarighet i det svenska regelverket. Protokollets krav i artikel 3 b, c och d samt eventuellt artikel 5 synes utgöra hinder för ratifikation. ILO-kommittén föreslår därför att relevanta ändringar

görs så att ratifikationshindren bortfaller.

Rekommendationen föranleder enligt kommitténs mening ingen ytterligare åtgärd.

I handläggningen av detta ärende har deltagit undertecknad ordförande och ledamöterna Renman, Delang, Edström och Nygren. Närvarande har varit ersättarna Eriksson, Lindman, Skäringer, Jonsson och Johansson, och, adjungerade, Leif Remahl, Sjöfartsverket och Eric Jannerfeldt, Svenskt Näringsliv, samt undertecknad sekreterare.

För ILO-kommittén

Anders Teljebäck

Kerstin Wiklund